Любомир Николов-Нарви

СИВИЯТ ПЪТ

София, 2014

Всички права на български език запазени. Нито една част от тази книга не може да бъде възпроизвеждана или предавана под каквато и да е форма и по какъвто и да било начин без изричното съгласие на „Изток-Запад“.

© Любомир Николов-Нарви, автор, 2014
© Петър Станимиров, художник, 2014
© Издателство „Изток-Запад“, 2014

ISBN 978-619-152-512-6

ЛЮБОМИР НИКОЛОВ-НАРВИ

СИВИЯТ ПЪТ

1. НАСЛЕДНИКЪТ

ИЗТОК
ЗАПАД

СЪДЪРЖАНИЕ

ОТ АВТОРА 8

ПРОЛОГ
ЗВЕЗДНИЯТ ФАРВАТЕР 13

1. БЕГЪЛЦИТЕ 20

2. ЗВЕЗДНИЯТ ФАРВАТЕР (продължение) 35

3. ХАНЪТ „ПРИ ЖЕЛЕЗНИЯ КРАЛ“ 53

4. ГОСПОДАРКАТА НА КОПЕРНИК 83

5. ДВАМАТА КОННИЦИ 100

6. УРОЦИ ЗА БОГАТИ И БЕДНИ 121

7. ТАЙНИ ОТ МИНАЛОТО 146

8. ОПИТОМЯВАНЕ НА ДИВОТО 171

9. ВЕЧНАТА СЯНКА ЗАД ТРОНА 189

10. РАЗДЯЛА С БЛИЗКИ ХОРА 203

11. ТЕАТЪРЪТ НА ЖИВОТА 218

12. БЯЛАТА КАЛЯСКА 234

13. ЗВЕЗДНИЯТ ФАРВАТЕР (финал) 245

На Олимпия, моята истинска Хадли

Когато съюз на Селена и Тера роди от желязото син,
по пътя небесен ще дойде на кораб бокалът от злато с рубин.
На рат ще се вдигне и пак ще си иде тоз, що е под камък лежал.
От мрачна клисура за ден ще се върне любим и ненавистен крал.
И негов наследник ще седне тогава в Коперник на златния трон
и своята власт ще окичи навеки с корона от черен маскон.

... Затова мъдреците сред людете казвали, че Правият път трябва нейде да съществува за ония, на които е дадено да го открият. И учели другите, че там, където новият свят се извива надолу, древният път към спомена за изгубения Запад продължава право напред като величав и невидим мост, прекосява животворния въздух (който днес е изкривен както целия свят) и пресича Илмен, където незащитената плът мигом загива, за да стигне до Самотния остров Тол Ересеа, а може би и отвъд него – чак до Валинор, откъдето Валарите продължават търпеливо да гледат как се развива историята на този свят. А по морските брегове се разнесли слухове и предания за моряци и люде, загубени сред безкрая, които по волята на съдбата или по милостта на Валарите откривали Правия път и виждали как лицето на света потъва далече под тях, а накрая стигали до грейналия пристан на Авалоне или дори до последните брегове на Аман и там, преди да умрат, съзирали страховитата и прекрасна Бяла планина.

Дж. Р. Р. Толкин,
„Силмарилион“

... А ние вече летяхме към прегръдката на вътрoп, където бездната зина, за да ни погълне. И в същия миг пред нас се изправи забулена човешка фигура, далеч по-голяма от всеки земен обитател. Цветът на кожата ѝ бе съвършено бял, като сняг.

Едгар Алан По,
„Историята на Артър Гордън Пим“

ОТ АВТОРА

Тази книга е вдъхновена от Толкин.

Разбира се, в това няма нищо ново или оригинално. Мъдрият професор от Оксфорд е всепризнат като баща на съвременното фентъзи. Книгите му са вдъхновявали творци като Робърт Джордан, Джордж Мартин, Тери Брукс, Джордж Лукас, Стивън Кинг и още мнозина други. Но със „Сивият път“ нещата стоят малко по-различно.

За добро или за зло съдбата ми се обвърза с името на Толкин. Дълго време мечтаех да напиша продължение на „Властелинът на пръстените“ – нещо на практика невъзможно, защото самият Професор се е опитал и е вдигнал ръце още след първите страници, казвайки:

> *Започнах история, която се развива около 100 години след падението [на Саурон], но тя се оказа както зловеща, така и потискаща. Тъй като имаме работа с Хората, става неизбежно да засегнем най-прискърбната черта на тяхната същност: бързото им пресищане от доброто. Така че народът на Гондор във времена на мир, правда и благоденствие ще стане недоволен и размирен – докато династиите, произлезли от Арагорн ще се превърнат в обикновени крале и управници – като Денетор или по-зле. Открих, че дори толкова рано вече има залежи на революционни сюжети за център на тайна сатанистка религия, докато гондорските момчета си играят на орки и обикалят да вършат пакости. Бих могъл да напиша „трилър“ за разкриването и унищожаването на този център – но ще е именно това, само трилър. Не си струва.*

Без да бях чел тия думи, преди около петнайсет години стигнах до същия извод. В Четвъртата епоха – епохата на Хората – няма място за Толкиновия фантастичен епос. Възможните решения бяха две: една подобна история да се развива или преди „Властелинът на пръстените“, или много по-късно – след края на Четвъртата епоха.

Опитах се да разработя и двата варианта. Започнах да пиша роман, озаглавен „Вестоносецът на Истарите“, в който един далечен прадядо на Билбо става свидетел на удивителни и странни събития, свързани с намирането на Единствения пръстен. Написах първата част и вероятно ще продължа да пиша, но тази книга едва ли някога ще види бял свят, тъй като засяга авторските права на наследниците на Толкин.

„Сивият път“ обаче наистина е само вдъхновен от Толкин... и от неговото огромно влияние върху хората от цял свят. Историята се развива в далечното бъдеще – след около хиляда и осемстотин години, когато отдавна е настанала Петата епоха. Какъв е сюжетът – ще разберете сами, но мисля, че трябва да кажа няколко предварителни думи.

Използвал съм един често употребяван във фантастиката похват: да хвърля читателя изведнъж в една необикновена обстановка. За онези, които не обичат прекалените изненади, ще обясня най-странното. Действието на тази история се развива на Луната (наричана Селена) – една тераформирана Луна с въздух, морета, гори и безкрайно дълги дни и нощи. Тази удивителна планета е населена с хора, неандерталци, джуджета и други странни създания. А защо е така... е, това вече наистина трябва да разберете сами.

Накрая бих искал да отправя думи на благодарност към тези, които ми помогнаха: към Любен Козарев и Любен Тенев, задето повярваха в мен; към Григор Гачев за приятелската подкрепа; към Манол Глишев; и най-вече към Онази, която незримо присъства зад всеки ред.

Любомир Николов-Нарви
Август 2014

Книга първа

НАСЛЕДНИКЪТ

СЕЛЕНА

Море на кризите
Таурус
Море на яснотата
Море на спокойствието
Море на плодородието
Апенини
Капела
Море на дъждовете
Море на нектара
Карпати
Коперник
Океан на бурите
Фра Мауро
Море на облаците
Капуанус
Тихо
Море на влагата
Клавиус

ПРОЛОГ

ЗВЕЗДНИЯТ ФАРВАТЕР

22 юли 1542 г. на Петата епоха

... И курс през Вечнонощ избра
по черни, стенещи вълни,
там, где потънал бе светът,
преди да почнат наште дни,
дордето чу по перлен бряг
как пее морският талаз
накрай света сред тих прибой
от жълто злато и елмаз.

Дж. Р. Р. Толкин,
„Властелинът на пръстените“

Слепият мъж прогледна. Не веднага, не отведнъж и не с очите си най-напред. Изпървом в безконечната черна пустота на ума му нахлу бавно, протяжно поскърцване: *скрااااп-скрااااп... скрااااп-скрااااп... скрااااп-скрااااп*. В такт с този ритмичен, леко дразнещ звук се раздаваха още два – ленив, но звънък плясък на вода и сух шепот от триенето на някакъв растителен материал в груба дървена повърхност.

Мъжът не разбираше какво означават тези звуци. Дори не осъзнаваше, че ги чува, както всъщност не осъзнаваше и собствената си личност. Те просто бяха част от битието, към което се завръщаше след незнайно колко време, прекарано в тъма и забвение. И все пак смътно долавяше, че по някакъв начин са свързани с него, усещаше, че са му познати и имат определена връзка със странното, замайващо чувство за равномерно движение нагоре-надолу и наляво-надясно. С това полюшване дойде и първото усещане за тялото му. Сетне се появи тъпата болка – в гърба и плещите, разранени от грубата, корава повърхност, върху която лежеше; в пресъхналите,

напукани до кръв устни; във вдървените крайници и жестоко обгорената от слънцето кожа.

И най-накрая мъжът прогледна наистина. Очите му се отвориха сами, без каквото и да било усилие на волята. През тях в пустото му съзнание нахлу бездънно, абсолютно черно небе, осеяно с милиони грамадни звезди, сякаш лежеше под необятен черен купол, със закачени по него фантастични накити от диаманти и лед. Вледеняващ до мозъка студ лъхаше от тази небесна бездна и човекът изстена мъчително, зървайки нейде встрани синкавия диск на Тера, покрит с валма бели, разтеглени облаци. Там е неговата родина, подсказа му нещо. Но тогава какво търсеше тук, сред тази враждебна, безконечна тъма, където – усещаше го инстинктивно – няма място за нищо живо?

За миг залостените порти на паметта се открехнаха и мъжът разбра. Той нададе задавен вик на върховно възхищение и непосилен ужас, сетне отново загуби съзнание.

След още незнайно колко време в небитието мъжът се опомни повторно. Ала сега беше по-предпазлив. Не подири спомена – знаеше вече, че нейде в главата му се спотайват като капани виденията на неща, забранени за простосмъртните. И той съзнателно насочи вниманието си към най-простото: усилието да се изправи. С мъчително пъшкане раздвижи ръце, надигна се на лакти и седна. Нисък дървен парапет отляво закри отчасти гледката към небесната пустота и това поне донякъде го успокои. Дървото беше нещо познато – хубави, здрави кедрови дъски и греди. На тяхната опора можеше да разчита.

Усещайки как прешлените му пукат, мъжът бавно извъртя глава и без да надига очи, погледна зад себе си. Върху дъските, на които бе лежал, се тъмнееха няколко почти черни петна от спечена кръв. Отначало му заприличаха на мастилени локвички, в които се отразява звездното небе. Ала когато се приведе по-близо, превъзмогвайки болката в схванатия и разранен гръб, той разбра, че в тях са засъхнали златни песъчинки и дребни перли. Вгледа се в блясъка им, обзет от смътно, неопределено учудване. Нещо му подсказваше, че златото и перлите нямат място тук, върху тези вехти дъски, обрулени от ветрове и солени вълни. Те бяха рядкост. Дивна и драгоценна рядкост навсякъде по света, освен...

Изведнъж го побиха тръпки, сякаш бе чул под нозете си зловещия пукот на тънък лед. Не! Не биваше да мисли за *онова* място. За всичко друго, но не и за него! Прогонвайки с отчаяно усилие забранения спомен, той напрегна сили да се вдигне на крака и застана в цял ръст на поклащащата се палуба.

Бездната го обгърна.

Тя се простираше във всички посоки – безкрайна, надхвърляща способностите на разума, хладна, величествена и безучастна. Отляво грееше ослепителната огнена топка на слънцето, която въпреки убийствения си блясък не разсейваше вселенския мрак на междузвездните простори. Отдясно висеше Тера, обвита в мекото синкаво сияние на животворния въздух; малко по-нататък бе нейната сестра Селена – също тъй синкава и прошарена с бели облаци, между които прозираха зелено-кафявите очертания на континенти и тъмносините петна на морета. Отвъд тях като второ слънце блестеше Дневната звезда.

И сред всичко това висеше една нищожна прашинка – малка двумачтова шхуна, чието място не бе тук, просто не можеше да бъде тук; това противоречеше на всички природни и човешки закони.

Мъжът усети как вселената се завърта около него. Нозете му се подкосиха, той залитна и инстинктивно стрелна ръце нагоре да подири опора в напуканата греда на грот-гика. Ала пръстите му се плъзнаха по излъсканото от ветровете дърво, палубата сякаш връхлетя насреща и той отново се озова паднал на колене. В този миг пред погледа му изникна като спасително убежище тъмният правоъгълен отвор на вратата към корабната надстройка. Почти без да осъзнава какво върши, без да усеща как златните песъчинки се впиват в коленете и дланите му, той пролази на четири крака към нея, спусна се по няколко дървени стъпала и спря в сумрака на трюма, изпълнен с мирис на влажно дърво, застоял тютюнев дим, зехтин и изненадващ, едва доловим аромат на канела, шафран и ванилия.

Колкото и да бе странно, тъкмо познатата миризма го успокои. Знаеше, че дъските и гредите на корпуса са нищожна преграда срещу страховитите сили на привидно спокойната вселена отвън... и все пак между тях се чувстваше в безопасност. С автоматизма на навика дясната му ръка се повдигна нагоре, докосна малката ла-

вица отстрани на вратата и напипа огнивото върху нея. Фитилът, обработен със селитра, пламна от третото щракване. Мъжът прекрачи напред, вдигна стъклото на фенера, висящ от ниския таван, и го запали. Трептяща, жълтеникава светлина огря тясното общо помещение за екипажа. Обзавеждането бе повече от скромно. Няколко шкафа, няколко моряшки сандъка, маса и две скамейки, здраво завинтени за пода, пет хамака и масичка за миене, със закрепени върху нея леген и тенекиена кана. Видът на каната го привлече като магнит. Той залитна натам, грабна я и жадно загълта блудкавата, застояла вода.

Само след миг го проряза остра болка в корема. Разтърсван от мъчителни спазми, той се прегъна на две и повърна на пода всичко погълнато преди малко. Постоя така с длани върху коленете, докато му поотмина, после се изправи и с нова, по-предпазлива глътка отми парливия вкус на жлъчка в гърлото си. Изчака малко, но този път стомахът му прие водата, без да се разбунтува. Мъжът въздъхна, остави каната на място и едва сега забеляза огледалото от полирана мед, закачено на стената над масичката.

Със смесено чувство на тревога и парещо любопитство се взря в мътното си отражение. От дълбините на огледалото го гледаше мъж на около четирийсет години с изпито костеливо лице, стоманеносиви очи и късо подстригана тъмноруса коса и брада. Единственото му облекло се състоеше от вехти платнени панталони с разръфани крачоли и мускулите по голите му гърди подсказваха, че е свикнал с физическия труд. Но сега и гърдите, и раменете му бяха жестоко зачервени от слънчево изгаряне. А като се обърна и извърти шия, видя през рамо неясното отражение на гърба си. По ожулените петна тъмнееха корички от засъхнала кръв, смесени с лъскави златни песъчинки. Той плъзна длан по възпалената кожа, намръщи се от болка и отново огледа кубрика. Петте хамака – три отляво и два отдясно – привлякоха вниманието му. Бяха съвсем обикновени моряшки хамаци, протрити и на места закърпени с парчета грубо платно, но го притегляха с хипнотизираща сила, като че криеха някаква жизненоважна тайна... или сякаш върху всеки от тях бе изписано с невидими букви по едно име. И умът му бавно разчете безплътните имена: Нико... Алексис... барба Яни... Антонио... брат Финеган...

Мъжът ахна.

Това беше той.

Брат Финеган от англиканската конфесия на Белия път.

В главата му напъваше тъпата, пулсираща болка на спомени, търсещи път към съзнанието. За да я пропъди, той откъсна очи от хамаците и огледа стените на тесния кубрик. В задния край имаше една голяма врата – вероятно към товарния трюм. Отпред вратите бяха три, по-малки. Финеган свали фенера от куката, отвори дясната врата и прекрачи в тесен камбуз, където витаеше миризма на пържен лук и гранясала мазнина. На лавиците по стената над малката желязна печка имаше груби глинени шишета, гърненца и торбички с подправки. Върху едно от шишетата зърна криво надраскан надпис: ελαιόλαδο. Зехтин, преведе автоматично съзнанието му и той разсеяно се запита откъде ли разбира този език. Но това не бе важно в момента. Финеган отпуши шишето, изсипа върху дланта си малко зехтин и потръпвайки от хладния допир, намаза изгорелите места, докъдето можеше да стигне. Болката поотслабна.

Върна се в кубрика и на третата крачка примижа раздразнено, защото босият му крак бе настъпил нещо заоблено и твърдо. Наведе очи. Беше едра перла, колкото гроздово зърно. Наоколо се валяха още няколко, заедно с нелепите за този вехт кораб златни песъчинки. И докато ги гледаше, напевен старчески глас произнесе в главата му: „Вие ще можете да имате колкото си искате злато и скъпоценности. Ала там чака далеч по-велико богатство...“

Зад средната врата почваше тясно коридорче, водещо към пространството под носа. Той погледна натам, позамисли се и поклати глава. После отвори лявата врата, вдигна фенера над главата си и пристъпи напред.

Озова се в малка каюта с нисък таван, обзаведена съвсем оскъдно – тясна койка с неизменния моряшки сандък под нея, стол, писалище и два шкафа. На стената над писалището висяха секстант и лъскав месингов далекоглед, а до тях икона на св. Николай, покровителя на моряците. С няколко бавни стъпки Финеган прекоси каютата, седна на въртящия се стол пред писалището и вдигна плота. В чекмеджето отдолу лежеше дебела книга с протрита кожена подвързия, върху която едва се разчитаха златните някога, а сега позеленели букви:

Дневник на шхуната „Елпида“

Същия надпис имаше на титулната страница, а отдолу бе добавено: „Капитан Йоргос Василиадис“.

Финеган бавно прелисти пожълтелите страници. Записките по тях не приличаха на типичния строг и лаконичен текст от корабен дневник. Явно капитан Василиадис бе имал склонността да вписва какво му се е случило, независимо дали има отношение към корабоплаването или не. Почеркът беше едър, разкривен и неравен, а некачественото мастило от шикалки и ръжда бе оставило петна на много места.

> ... Спряхме на Санторин за прясна вода. Натоварихме и две бали сюнгери първо качество. Междувременно тоя лентяй Нико пак се ската да плува с делфините в залива Армени. Нямаше го чак до вечерта и се наложи да отложим отплаването за следващия ден. Скарах му се здравата, но той както винаги мига невинно и обещава повече да не прави така. Какво да го правя, брат ми е...

> ... В Александрия продадохме изгодно десетте бъчви зехтин от Крит. Закупихме подправки – чер пипер, канела, карамфил и шафран. На пазара обаче царува тревожно настроение. Носят се слухове, че Великата пирамида се тресе по-силно от обичайното. Хората трескаво купуват трайни продукти – брашно, ориз, солена риба, сушени плодове. Абдул тайно продаде пастърмата, която носехме за нас си. Изгоних го, няма да търпя мошеници на борда...

С леко раздразнение Финеган забеляза, че пръстите му оставят мазни отпечатъци по страниците. Той избърса длани в крачолите на панталона си и продължи да прелиства напосоки.

> ... При портата в Месина цените на тютюна и кафето са баснословни. Нищо чудно, оттам ги изнасят направо за Селена. Би било чудесно и ние да се захванем с износ, но подкупите за получаване на лиценз са убийствени...

> ... Тази вечер, докато плавахме край Фамагуста, отец Амвросиас заговори за Правия път – *ίσιο δρόμο*. Казах му, че това е само легенда, но той се закле, че е истина и обеща да ми покаже доказателства. Финеган го подкрепи. И двамата твърдо вярват в Правия път...

Сякаш невидим чук блъсна Финеган право в челото. Той не усети как е скочил от стола, просто изведнъж откри, че стои на крака, подпрял длани върху писалището от двете страни на дневника. В главата му кънтяха две думи: Правият път... Правият път... Правият път...

Сега знаеше къде се намира.

Извън света.

На Правия път, предсказан от св. Джон Оксенфордски. На онзи мистичен път, свързващ грешната Тера с късче от рая. Там, където не бива да пристъпва простосмъртен човек.

И все пак шестима мъже бяха попаднали там.

1

БЕГЪЛЦИТЕ

18 години по-рано
17 май 1524 г. на Петата епоха
Пиктет, 44° ю.ш., 7° з.д.
Шеста тера

Колкото повече човек стои тук, толкова повече прониква в душата му меланхолията на тази безкрайна шир, която все пак има някаква мрачна прелест. Щом се озовеш в недрата ѝ, чувствуваш как съвременна Англия остава някъде назад, а вместо нея пред себе си виждаш навсякъде жилищата и работата на праисторическия човек. Излезеш, а наоколо ти са къщите на тези забравени хора, техните гробове, огромните каменни блокове, които показват мястото, където са били капищата им. Като гледаш тези сиви каменни колиби по скалистите хълмове, забравяш века, в който живееш, и ако видиш изпод ниската врата на някоя колиба да изпълзи наметнато със зверска кожа космато същество, което поставя на тетивата на лъка си стрела с връх от кремък, ще почувствуваш, че неговото присъствие тук е по-естествено от твоето.

Артър Конан Дойл,
„Баскервилското куче“

Прегърбен под тежестта на огромен товар дърва, старият неанд крачеше бавно и предпазливо по полегатия склон. Хрущенето на замръзналия сняг под нозете му отекваше звънко в глухата тишина. Нощта беше ясна и синкавият полумесец на Тера, увиснал високо над северния хоризонт, огряваше пустинната местност с ярко лазурно сияние, под чиято светлина човек спокойно би

могъл да чете книга – стига да е толкова луд, че да чете на открито в лютия предутринен мраз. Откъм запад, над гористите склонове на веригата Тихо, Дневната звезда добавяше бляскавите си жълти лъчи и в смесения светлик на двете небесни тела всички предмети по склона хвърляха двойни и издължени мастилени сенки.

Неандът въздъхна – облачето от дъха му тутакси се превърна в рояк ситни скрежни кристалчета, – спря за момент и се огледа. Местността наоколо беше унила и малко зловеща. Боровите гори по склона дремеха под дебел снежен товар, отляво теренът се спускаше към долината, преди да поеме отново нагоре към Тихо. Там, в седловината между двете планински вериги, се бе скупчило стадо мамути, притиснати плътно един до друг, за да запазят топлината на косматите си тела. На най-уютното място в средата стояха женските с малките си, а откъм външната страна ги ограждаха мъжкарите с грамадни извити бивни. Над рошавите им гърбове се издигаха струйки белезникава пара. Старецът имаше чувството, че въпреки разстоянието ги чува как пръхтят възмутено от нощния студ. Той неволно се усмихна. Открай време неандите и мамутите бяха братя.

Върху склона отпред се тъмнееха руините на древен град. Сега от горделивите старинни сгради бяха останали само купища тежки дялани камъни, но една кула бе оцеляла до третия етаж и мрачно стърчеше над развалините като задрямал на пост часови. Тъжен пейзаж на някогашна столична област, отдавна забравила своите мигове на величие и обитавана днес само от пастири и бедни земеделци.

Присвивайки очи, неандът се вгледа в сиянието на Тера. Облаците закриваха повърхността ѝ, но все пак успя да различи между тях очертанията на Брадатия старец, наричан от грамотните люде Африка. Както става винаги нощем, времето бе отминало неусетно. Наближаваше седмата тера. Той отново въздъхна и в главата му изплуваха думите на старото стихче:

От първата тера
до седмата тера
не тръгвай, човече, навън,
че цял ще се схванеш
и там ще останеш
студен и вдървен като пън.

Мъдри слова, но днес не можеше да се вслуша в тях. Предстояха му тежки решения и вече нямаше време за отлагане. Животът на осем души – включително неговият собствен – зависеше от избора, който трябваше да направи в близките часове. И най-лошото беше, че и двата възможни варианта можеха да ги отведат към гибел.

Навярно за стотен път от няколко тери насам той изруга мислено решението на принц Кастий. Не че не оценяваше мъдрата елегантност на плана. Никога не слагай всички яйца в една кошница, бе казал принцът и това нямаше как да се отрече. Ала имаше и друга поговорка: разделеното стадо е лесна плячка за дългозъба.

Неандът се озърна надясно. Струваше ли му се, или наистина небето над хребета на Пиктет започваше да просветлява? Не, навярно тревогата го подвеждаше. До изгрева имаше още много и много време. Много... но все пак недостатъчно за един обикновен телохранител, натоварен внезапно и против волята си с непривичната роля на командир.

Той поклати глава, намести товара по-удобно и продължи напред към руините.

* * *

От дебелите каменни стени на мрачната зала лъхаше студ. Скупчени около догарящите пламъци в огнището, увити с одеяла и кожи, петимата мъже се бяха унесли в обичайната нощна полудрямка на селенити. Спеше дори болният, без да се събужда дори когато пристъпи на раздираща кашлица разтърсваха цялото му тяло. Застанало плътно до тях, дребното космато конче – единственото оцеляло от четирите, с които бяха тръгнали – дремеше с клюмнала глава и само леко потрепваше от време на време в отговор на някакви свои конски сънища.

Не спеше само принцеса Мириам, седнала най-близко до огъня и прегърнала здраво вързопа от меки кожи, в който бе обвито най-скъпото ѝ съкровище... и причината за смъртната заплаха, преследваща всички в тази порутена сграда. Гаснещите пламъци се отразяваха с мек кадифен отблясък в тъмните ѝ очи. Велики Мухаммад, какъв студ! Никога нямаше да привикне с нощите на Селена. Дните – да, тя беше дъщеря на пустинята и жегата не я плашеше. Ала тези

убийствени, мразовити нощи, изпълнени със светлина, от която студът сякаш ставаше още по-силен...

Скърцането на тежката дървена врата я накара да извърне глава. Отвън нахлу облак ледена пара, после на прага се появи старият неанд и захвърли на пода грамадна купчина дърва, преди да затръшне вратата. Двама от спящите понадигнаха глави, но не отвориха очи и след секунда пак се унесоха.

– Не биваше да излизаш навън в този студ, Аграм – меко го укори принцесата. – Можеше да замръзнеш, а закъде сме без теб?

– Нищо ми няма, милейди – отвърна неандът с пресилена небрежност, макар че гласът му трепереше и го побиваха тръпки, след като бе влязъл на топло. – Ние, неандите, сме по-издръжливи от хората. Родът ни се е появил на бял свят още когато цялата Тера е била обгърната във вечни ледове... или поне така разказват легендите.

– Глупаво е да се вярва на легендите – раздразнено подметна Мириам. – Не сме ли двамата с теб тук тъкмо заради една нелепа легенда, измислена преди векове от неуки люде?

Неандът пристъпи към огъня и започна да кърти с вдървени пръсти бучки лед от буйната си брада. С тромавите си движения и дебелите кожени дрехи приличаше на някакво странно същество, излязло от прастарите времена на човешката история. Тежкият боен топор, прикрепен с ремъци на гърба му, само подсилваше това впечатление.

– Не бих казал, милейди – поклати глава той. – Вярно, в легендите има много измислици, ала и много мъдрост, съхранена в устни слова, когато не е имало други начини да се предаде на потомството. Без древните предания днес щяхме да сме диваци... или напълно изчезнали от света. И с цялото си почитание бих добавил още нещо. Не става дума за проста легенда, а за пророчество. Вие, човеците, сте изгубили тая дарба, ала ние, неандите, знаем, че тя рядко лъже оногова, който умее да надникне в бъдещето. – Той помълча. – Макар и понякога виденията да са измамни – не сами по себе си, а поради неспособността на виделия ги да разгадае истината.

– И какво виждаш в *нашето* бъдеще, Аграм? – попита принцесата малко по-язвително, отколкото искаше.

Старият телохранител отвори уста за отговор, но от гърлото му не излетя нито звук, защото изведнъж го връхлетя видение – тъй отчетливо и реално, сякаш гледаше цялата сцена отстрани.

Най-напред видя изцъклените мъртви очи на принцеса Мириам, в които се отразяваше безразличният хладен блясък на Тера. После зърна останалите, проснати в неестествени, сгърчени пози по заснежения склон. И накрая съзря себе си. Лежеше по гръб и дишаше задавено, с влажно хриптене, притискайки към гърдите си скъпоценния вързоп с надеждата да му предаде още мъничко от своята топлина, преди да издъхне.

Сякаш железен обръч стегна гърдите му. Той застина, ала това трая само миг. Сетне видението изгасна и наоколо пак остана само мрачната зала, едва осветена от трептящите отблясъци на гаснещия огън. Аграм се изкашля и дрезгаво отговори:

– Не съм от най-надарените с тази способност, милейди. А аз си имам един принцип: не умееш ли нещо, не се занимавай с него. Впрочем може би знаете, Буда е казал: „Не оставай в миналото, не сънувай бъдещето, съсредоточи ума си върху сегашния миг."

Принцесата се засмя.

– Малко е странно да видиш неанд, изповядващ Белия път.

– О, между нас има мнозина такива, милейди – увери я сериозно телохранителят. – Той е далеч по-подходящ за духа ни. Това, че повечето неанди са привърженици на Черния път, е следствие най-вече на душевна леност и сляпо следване на традицията.

– Наричай ме „ханум", както е нашият обичай – каза Мириам. – Това „милейди" винаги ми звучи някак пресилено и театрално. Може и да съм принцеса, но израснах в шатра насред пустинята и наравно с другите босоноги деца водех козите на паша.

Неандът леко склони глава.

– Както предпочитате... ханум. А сега, ако ме извините, трябва да си почина малко. След два часа тръгваме.

Той взе два дебели клона и като се пресегна над спящите, ги хвърли в огнището. Избухна рояк искри и откъм кожените дрехи се разнесе мирис на пърлено.

– След два часа? – стреснато повтори Мириам. – Аграм, това е самоубийство.

– Не, ханум – твърдо отговори неандът, докато сядаше до другарите си. – Самоубийство ще е да останем тук. Единствената ни надежда е да стигнем до Храмовия остров в центъра на Тихо, там ще намерим убежище. И това трябва да стане за една тера, най-много

за тера и половина. Завари ли ни изгревът, снегът ще почне да се топи, ледът на езерото ще изтънее и ще се наложи да чакаме на брега, а после да търсим лодка. Няма шанс да останем незабелязани.

– Това са поне четирийсет километра – възрази принцесата. – Повечето от тях по труден терен, нагоре до хребета на Тихо, а той е висок над четири километра. И този студ... Седрик няма да издържи с тази кашлица.

– И конят също – кимна Аграм. – Ще ги оставим тук. С достатъчно дърва имат шанс да оцелеят до деветата тера. А за нас не се тревожете. Няма да се наложи да прехвърляме билото. Точно над нас, някъде към средата на склона, има стар отводнителен тунел. Минем ли по него, после пътят ще е само надолу към централното езеро. Само четирийсет километра за тера и половина. Дори вие ще се справите без затруднения, сигурен съм.

– А той? – тихо попита Мириам. – Ще издържи ли и той?

Тя отметна кожите в горния край на вързопа и отдолу се показа зачервено бебешко личице с плътно затворени очи.

Старият неанд опита да се усмихне, но съобрази, че заледената брада ще скрие усмивката му, затова се постара да вложи в гласа си цялата небрежна самоувереност, на която беше способен.

– И се съмнявате? Погледнете го само! Спи непробудно като истински селенит. Този малък юнак е по-жилав от всички нас. Всичко ще бъде наред, ханум, повярвайте ми.

Ех, ако можех и аз да си повярвам, помисли неандът, докато затваряше очи. Видението отново се мярна пред погледа му, но вече бе замъглено и той така и не успя да различи дали Седрик е между мъртвите или не. А най-лошото бе, че не знаеше кое решение би довело до гибелта.

Дано да съм направил верния избор, каза си той, сетне решително прогони съмненията и само след минута потъна в дълбока войнишка дрямка.

По същото време
Коперник, 10° с.ш., 20° з.д.

Кабинетът на канцлера Берилиус бе дълбоко в скалата на двайсет метра под основите на двореца, но широкият перископичен прозорец – истинско чудо на джуджешката техника, изработено от

огледала и кристални призми – разкриваше изглед към заснежената столица. Белите улици бяха пусти, отвъд тях се тъмнееше крепостната стена, а в далечината, на фона на нощното небе, стърчаха иззад хоризонта бели планински вериги.

За теранин гледката към Коперник би била разочароваща. Въпреки огромната площ на града, сградите в него бяха ниски и изградени нарядко, по-високите здания се брояха на пръсти, но пък за сметка на това навсякъде имаше замръзнали канали и широки правоъгълни басейни. И естествено, най-озадачаващо за пришълеца щеше да е пълното мъртвило, каквото в един голям терански град не настъпва дори и посред най-глухата нощ. Само хилядите струйки дим, извиращи сякаш направо от недрата на Селена, подсказваха, че столичаните дремят в дълбоките си жилища, докато нощта отмине.

Берилиус на драго сърце би сторил същото, ала тази нощ не му беше до сън. Твърде много неща бяха заложени на карта. И ето, че будуваше в кабинета си през дългите нощни часове и тери, измъчван от бездействие и тревога, докато нейде далече се водеше игра на живот и смърт – игра, която можеше да преобърне баланса на силите в кралството и да промени бъдещето на цяла Селена... та дори и на Тера.

Той вдигна поглед към препарираната глава на дългозъб, закачена на стената срещу писалището. Жълтите стъклени очи на звяра върнаха погледа с надменно безразличие.

Ти знаеш най-добре простата истина, нали, стари приятелю, помисли си Берилиус. Убий, или ще бъдеш убит; изяж, или ще бъдеш изяден. Без морал, без скрупули и сантименти. За тях няма място в суровата игра на живота. И все пак това не е достатъчно, то далеч не винаги помага да оцелееш. Затова ти си там горе, а аз все още седя тук, зад писалището.

Вратата се открехна.

– Ваша светлост... – започна часовият, но не довърши, защото посетителят го избута настрани и бързо влезе в кабинета.

Беше облечен в червено-черната униформа на дворцовата стража, но на петлиците му блестяха златните фенери на сигналист. Млад, едва двайсетинагодишен и кипящ от усърдие като всеки новак. Личеше, че идва право от кулата, току-що е захвърлил дебелия кожух и още трепери от студ, а по веждите му проблясваха топящи

се кристалчета скреж. В дясната си ръка стискаше навит на руло пергамент.

Часовият – едър, брадат ветеран от стражата – се поколеба за секунда, но само промърмори тихичко някаква еднорична ругатня и се върна на мястото си. А младокът, изчервен от вълнение, вече бързаше, почти тичаше към писалището на канцлера.

Оставаха му само две крачки, когато вдървените от студа мускули го подведоха. Кракът му се заплете в някаква невидима гънка на дебелия килим, той залитна, посегна да се хване за ръба на писалището и разперените му пръсти блъснаха отворената мастилница.

Няколко черни капки опръскаха безупречно чистия полиран плот от таурийски кедър.

Младежът застина. Треперейки вече не от студ, той стоеше изпънат мирно под втренчения поглед на канцлера и омекналите му пръсти бяха готови да изпуснат пергамента.

За няколко секунди в кабинета се възцари тежко, зловещо безмълвие. Сетне Берилиус тихичко се засмя и от този звук дори пламъците в камината сякаш станаха малко по-топли.

– Младост, младост... – меко и мъничко укоризнено промърмори канцлерът. – Златна и пълна с надежди като десетата тера. Вечно бързаме в тия години да догоним големите цели, вечно тичаме подир мечтите, а те изглеждат само на една ръка разстояние... Е, какво да те правя сега, мой млади приятелю? Знам, че всичко стана от желанието ти да изпълниш час по-скоро дълга си, но не мога да си затварям очите. Ти извърши най-малко две сериозни нарушения и не мога да не те накажа. Пренебрегна ли една простъпка, скоро ще я последва втора, трета и ще се възцари анархия. Затова... ето какво ще сторя. Глобявам те със сумата един златен реал.

Младокът неволно изстена. Един златен реал беше заплатата му за цял месец.

– Ала би било недалновидно да лисна студена вода върху младежкия плам в сърцето ти – продължи замислено Берилиус. – Той е тъй рядък дар в този наш студен и циничен свят. Искреното усърдие заслужава похвала, затова те награждавам със *два* златни реала. И тъй, момко, не стой като истукан, а ми дай каквото носиш и щом се съмне, иди при ковчежника да си получиш единия реал. Кажи му, че аз съм наредил.

Потресеният сигналист му подаде свитъка и се опита да избъбри нещо несвързано, но канцлерът размаха ръка с припряния грубоват жест на човек, притеснен от собствената си доброта.

– Вън, вън, младежо! Нямам време, чакат ме държавни дела... И ако минеш през кръчмата... още ли ходите в „Джудже на фенера“?... да пиеш една медовина за мое здраве!

Когато вратата се затвори зад слисаното момче, Берилиус дълбоко пое дъх и усмири нетърпението си. Грижливо избърса мастилените петна с парче попивателна хартия, метна го в кошчето и чак тогава разгъна свитъка. Пергаментът беше стар, многократно изстъргван и избелван, от което бе придобил сивкав цвят, затова евтиното бледо мастило на места почти се сливаше с фона. Канцлерът мислено си отбеляза да похвали главния сигналист за икономиите, после присви очи и зачете.

Съобщението беше написано с открит текст. Берилиус предпочиташе по възможност да избягва шифровката, тя никога не предлагаше пълна защита и само привличаше излишно внимание. Много по-умно бе да се използват предварително уговорени кодови фрази.

Епименидес, пета тера

Търговец Едно открит на пътя за Капуанус. Сделката приключена задоволително. За съжаление най-важната стока не беше у него. Очевидно по някое време Търговец Две се е отделил заедно с част от кервана и до момента е в неизвестност. Продължаваме издирването и се надяваме на успешен резултат от цялостната търговска операция.

Риго

Хапейки замислено устни, Берилиус остави пергамента върху писалището и се облегна назад. Умът му трескаво нареждаше и пренареждаше възможните последствия от изненадващата ситуация.

В този момент гобленът на стената под препарирания дългозъб помръдна.

Със светкавично змийско движение канцлерът пъхна ръка в средното чекмедже на писалището, но веднага я отдръпна, когато иззад гоблена излезе кралицата-майка Филомена, херцогиня Ератостенска и графиня ди Месина. Дребна, костелива, тъмнокоса и мургава, тя съвсем не изглеждаше царствено. Приличаше по-ско-

ро на свадлива търговка на риба, каквато човек може да срещне на всяко пристанище. Дори перлената диадема и пищната рокля, украсена със златен брокат, не променяха това първоначално впечатление. Ала който се вгледаше в пламтящите ѝ черни очи, разбираше, че насреща си има жена с неукротим дух, способен да преобърне планини в преследване на всяка поставена цел.

– Проверявате ли ме, ваше величество? – меко попита Берилиус, без да откъсва очи от гоблена, зад който се криеше тайната вратичка.

Кралицата се усмихна хладно.

– Както е казал някогашният виетнамски мъдрец Ле-Нин, проверката е висш израз на доверие.

– Виетнамски? – повтори учудено канцлерът.

Филомена махна с ръка.

– Няма значение, става дума за древен терански народ. Но не ви проверявах, драги ми Берилиус, а се стремях да ви спестя усилията да ме потърсите, когато пристигнат новини. Виждам, че съм дошла тъкмо навреме. Впрочем... не го смятайте за упрек, но с годините явно се размеквате. На ваше място бих заповядала да ударят двайсет камшика на онзи недодялан селяндур.

– Твърде мекосърдечна сте, ваше величество – отвърна Берилиус все със същия благ глас. За част от секундата в бледосините му, почти прозрачни очи припламна мечтателен блясък, но само много внимателен наблюдател би забелязал това. – Аз просто бих му отрязал главата. Но така не се прави политика, ако ми простите назидателния тон. Желязна ръка в кадифена ръкавица – това е простото правило на успешното управление.

Филомена се намръщи недоверчиво.

– И все пак... цял един златен реал?

– Нямайте грижа, ваше величество – успокои я канцлерът. – Наистина ли вярвате, че онзи дърт скъперник ще му даде парите? Да ме прощавате за грубия израз, но из двореца се говори, че е толкова стиснат, та дори и пирон не можеш да му пъхнеш в задника. Всъщност така и трябва да бъде. Все пак той опазва вашето богатство.

Кралицата се усмихна сдържано. Както знаеше Берилиус, когато бе в настроение, тя харесваше грубоватия хумор. За да прикрие

усмивката си, тя завъртя глава, забеляза купата с ядки на масичката в ъгъла, взе един апенински орех и замислено го захапа.

– Играта ви е прозрачна, бароне. Играете на добрия канцлер и злата кралица.

– А нима желаете да е обратното? – възрази Берилиус. – Злият канцлер и добрата кралица? Тогава много скоро и простолюдието, и благородниците ще настоят да ме отстраните. А вие като добра кралица няма да можете да откажете.

Доброто настроение на Филомена се изпари.

– Казват, че сте добър във фехтовката – отсече тя. – Във всеки случай с думите си служите безпогрешно. Но сега не ми е до словесни дуели. Какво пише в съобщението?

Канцлерът мълчаливо ѝ подаде пергамента. Тя прочете текста на два пъти, навъси се и върна листа върху писалището.

– И какво означава това?

Берилиус въздъхна като човек, принуден да обяснява общоизвестни истини.

– Означава, че Риго се е провалил. Отстранил е Кастий заедно с част от свитата му, но Мириам и бебето са изчезнали. Между нас казано, младият Де Феро ме изненадва. Мислех го за глупав и мекушав, но той е имал достатъчно ум и кураж, за да приложи хитрината на снежната яребица. Нали знаете, когато хищник наближи гнездото, където са нейните малки, тя се преструва, че крилото ѝ е счупено и подмамва врага надалече от тях.

– Не съм дошла да слушам глупавите ви лекции по натурфилософия! – избухна Филомена. Винаги я дразнеха намеците, че като теранка не познава добре природата и обичаите на Селена. – Не беше важен Де Феро, нито онази теранска уличница, а детето! То е заплахата!

– Да – благодушно се съгласи канцлерът. – То е заплахата, описана в предсказанието, което никога не бива да забравяме. Предреченият потомък на Железния крал. Помните ли:

Когато съюз на Селена и Тера роди от желязото син,
по пътя небесен ще дойде на кораб бокалът от злато с рубин.
На рат ще се вдигне и пак ще си иде тоз, що е под камък лежал.
От мрачна клисура за ден ще се върне любим и ненавистен крал.
И негов наследник ще седне тогава в Коперник на златния трон,
и своята власт ще окичи навеки с корона от черен маскон.

Без да усети, кралицата сви пръсти, сякаш бе готова да разкъса събеседника си с голи ръце. Дори привикналият с нейните настроения Берилиус усети как по гръбнака му плъзнаха студени тръпки.

– Само не ми казвайте, че мислите за истина това древно бълнуване! – изсъска през зъби тя. – Някой луд или идиот го е изрекъл в незапомнени времена, а глупците го повтарят като свещено откровение.

– Въпросът не е какво мисля аз, ваше величество – поправи я канцлерът, – а в какво вярва простолюдието. Родът Де Феро винаги е бил заплаха за управляващата династия, но от осемдесет години насам тази заплаха е нараснала неимоверно. Богатството им расте непрестанно, старият херцог превърна морските превози в истинска търговска империя, а доколкото чувам, дъщеря му Грималда е на път да го засенчи. В ръцете си държат най-мощния политически лост – доставките на зърно от Тера. Вземат ли на въоръжение и пророчеството, те ще могат да посегнат към трона, който за наша обща радост са загубили преди пет века.

– Имено! За наша *обща* радост – натърти Филомена. Беше се овладяла, но в гласа ѝ се лееше отрова, способна да умъртви цялото столично население. – Не забравяйте, бароне, с вас сме в една лодка. Потънем ли, ще е заедно. А какво правите вие? Изчаквате, протакате, въртите дребни интрижки, вместо веднъж завинаги да смажете със стоманен юмрук целия род Де Феро. Едва тогава ще можем да си отдъхнем.

– Както винаги, давате воля на горещата си теранска кръв, ваше величество. – Канцлерът умишлено стъпваше на ръба на оскърблението и видя, че играта му е успешна: кралицата отвори уста... и премълча. – Да смажа Де Феро, казвате. Позволявам си да ви поправя: *ние* да ги смажем. Както сама изтъкнахте, лодката ни е една. И властта е у нас. Ние с вас сме регентите на принц Борги...

– Принц Ламборгин! – яростно го поправи кралицата.

Берилиус леко сведе глава.

– Да, простете ми. Ние с вас сме регентите на принц Ламборгин. Можем да не броим онова мекотело, херцог Касини. Формално имаме пълната власт да извършим каквото си пожелаем. Но вие сама разбирате – никоя власт не е безгранична. Ето, погледнете например мен. Ще ми даде ли канцлерската власт силата да рипна от

Селена на Тера като онзи герой от смешната детска песничка? Не, разбира се...

Той забеляза нервната тръпка в ъгълчето на устните на кралицата и побърза да заговори по същество.

– Но извинявайте, аз се отплеснах. И тъй, за Де Феро. Няма съмнение, че можем да пратим войска срещу тях. Можем дори да изтрием от лицето на Селена целия им род... ако ударим решително и не им оставим време да съберат наемници с огромното си богатство. Но това ще е пагубно за нас, ваше величество.

Берилиус замълча и кралицата не устоя на любопитството.

– Защо?

– Защото властта ни се крепи на две неща: страхът и доверието. Не можем да си позволим да избиваме благородници без основателна причина – например държавна измяна или друго тежко престъпление. Сторим ли го, аристокрацията ще се изправи срещу нас. Колкото и да е неприятна истината, не бива да си затваряме очите пред нея: ние с вас не сме особено популярни като регенти и в близките години ще трябва да стъпваме на пръсти. Направим ли и една погрешна крачка, рискуваме да избухне бунт, от който ще загубят всички. И най-вече ние с вас, защото става въпрос за главите ни.

Канцлерът пак помълча, вгледа се в замисленото лице на кралицата и продължи.

– Има обаче още една, по-сериозна причина да се въздържим от масиран удар срещу Де Феро. Да допуснем, че сме унищожили целия род и сме завладели неговите огромни богатства, без да раздразним аристокрацията. И тук изниква съдбоносният въпрос: можем ли да овладеем тази търговска империя, или след като я обезглавим – тя ще се разпадне? Ще намерим ли управници от ранга на стария херцог и Грималда? Боя се, че не разполагаме с подобни хора. А рухването на империята Де Феро означава крах на зърнените доставки. Казват, че всяко кралство е само на три дни глад от революцията. Това е горчивата истина, ваше величество. Не можем да си позволим дори три дни прекъсване на снабдяването – отново стигаме до заплаха от бунтове, само че на простолюдието. Както виждате, ние сме между Сцила и Харибда, както е казвал античният философ Одисей.